

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчально-виховної роботи

Олена ГАВРИШ

30.08 2024 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Страхування

Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітньо-професійна програма	Фінанси, банківська справа та страхування
Форма навчання	денна
Загальна кількість годин / кредитів ECTS	90/3
Характеристика навчальної дисципліни	обов'язкова
Форма семестрового контролю	диференційований залік
Мова викладання	українська
Інформація про викладача, контактна інформація	Когут Анна Анатоліївна , викладач kogut_anna@ukr.net
Розміщення курсу	https://dev1.ocsnau.net/course/view.php?id=194

Силабус розглянуто на засіданні циклової комісії економічних спеціальностей

Протокол № 1 від 30.08 2024 року

Голова циклової комісії Анна КОГУТ Анна КОГУТ

Викладач Анна КОГУТ Анна КОГУТ

1.МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни	формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо застосування конкретних механізмів страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій, організації страхового ринку та страхових компаній в умовах ринкової економіки
Завдання вивчення дисципліни	- з'ясувати об'єктивну необхідність страхування, розкрити його сутність, функції, принципи та роль в умовах ринкової економіки; - дослідити основні засади організації та напрямки розвитку страхового ринку і державного регулювання страхової діяльності; - з'ясувати умови особистого, майнового та страхування відповідальності, перестраховування з позицій вітчизняного досвіду; - простежити особливості та шляхи вдосконалення фінансової діяльності страховиків.

2.КОМПЕТЕНЦІЇ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Загальні компетентності	ЗК5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
Програмні результати навчання:	
Результати навчання	РН 05. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень. РН 06. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань. РН 08. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності. РН 09. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.

	РН 13. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації до фахівців і користувачів послуг у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку для досягнення спільної мети.
--	--

3.ПРЕРЕКВІЗИТИ

Передумова для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок з дисципліни «Економічна теорія».

4.ПОСТРЕКВІЗИТИ

Після набуття теоретичних знань та практичних навичок з дисципліни переходити до вивчення наступних дисциплін: «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Маркетинг»

5.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви змістових модулів, тем	Всього годин	Аудиторні				Самостійна робота
			лекції	практичні	семінарські	лабораторні	
1	2	3	4	5	6	7	8
	Модуль 1						
1	Тема 1. Економічна суть страхування. Основні страхові терміни.	6	2				4
2	Тема 2. Класифікація страхування. Юридичні основи страхових відносин	4	2				2
3	Тема 3. Страхові ризики та їх оцінка	6	2	2			2
4	Тема 4. Страховий ринок	6	2		2		2
5	Тема 5. Страхова організація	8	2		2		4
	Модуль 2						
6	Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності	4	2				2
7	Тема 7. Особисте страхування	8	2	2			4
8	Тема 8. Майнове страхування	6	2	2			2
9	Тема 9. Страхування сільськогосподарських культур і тварин	6	2	2			2
10	Тема 10. Визначення збитку і	6	2				2

	страхового відшкодування при страхуванні с/г культур та тварин			2			
	Модуль 3						
11	Тема 11. Страхування відповідальності	4	2				2
12	Тема 12. Страхування підприємницької діяльності	6	2				4
13	Тема 13. Перестрахування і співстрахування	6	2	2			2
14	Тема 14. Доходи, витрати і прибуток страховика	6	2	2			2
15	Тема 15. Фінансова надійність страхової компанії	8	2	2			4
	Всього	90	30	16	4		40

6. ТЕМИ ТА ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ З/П	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1	
1	Тема 1. Економічна суть страхування. Основні страхові терміни 1. Економічна категорія страхування 2. Функції страхування. 3. Основні поняття і страхові терміни	2
2	Тема 2. Класифікація страхування. Юридичні основи страхових відносин 1. Загальні основи і принципи класифікації страхування 2. Принципи обов'язкового страхування 3. Принципи добровільного страхування.	2
3	Тема 3. Страхові ризики та їх оцінка 1. Поняття та класифікація ризиків 2. Методи управління ризиками. 3. Тарифна ставка, як грошовий вираз ризику	2
4	Тема 4. Страховий ринок 1. Загальна характеристика ринку 2. Структура страхового ринку 3. Страхові посередники	2
5	Тема 5. Страхова організація 1. Організаційна структура страхових компаній. 2. Ресурси страхової компанії. 3. Органи управління страховою компанією та їхні функції	2
	Модуль 2	
6	Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності 1. Необхідність державного регулювання страхової діяльності	2

	2. Державні органи нагляду за страховою діяльністю та їхні функції. 3. Контроль за діяльністю страховиків	
7	Тема 7. Особисте страхування 1. Економічний зміст та класифікація особистого страхування. 2. Страхування життя. 3. Страхування від нещасних випадків. 4. Пенсійне страхування	2
8	Тема 8. Майнове страхування 1. Економічний зміст, об'єкти та види майнового страхування 2. Основні умови та порядок страхування майна юридичних осіб 3. Страхування транспортних засобів і вантажів 4. Страхування майна фізичних осіб	2
9	Тема 9. Страхування сільськогосподарських культур і тварин 1. Принципи побудови страхування врожаю 2. Страхувальники, об'єкти страхування сільськогосподарських культур та страхова відповідальність 3. Задачі, основні принципи і умови страхування тварин	2
10	Тема 10. Визначення збитку і страхового відшкодування при страхуванні с/г культур та тварин 1. Визначення факту та причин загибелі (пошкодження) врожаю 2. Визначення збитку при страхуванні багаторічних насаджень. 3. Визначення збитку та розміру відшкодування при страхуванні тварин	2
	Модуль 3	
11	Тема 11. Страхування відповідальності 1. Економічна суть, необхідність та особливості страхування відповідальності 2. Страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів 3. Страхування відповідальності перевізників 4. Страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту	2
12	Тема 12. Страхування підприємницької діяльності 1. Страхування комерційних ризиків. 2. Добровільне страхування ризику втрати прибутку. 3. Страхування біржових та валютних ризиків	2
13	Тема 13. Перестрахування і співстрахування 1. Сутність і роль перестрахування. 2. Методи перестрахування.	2

	3. Форми проведення перестраховувальних операцій 4. Співстрахування та механізм його дії	
14	Тема 14. Доходи, витрати і прибуток страховика 1. Склад та економічний зміст доходів страховика 2. Склад та економічний зміст витрат страховика 3. Фінансові результати страховика 4. Оподаткування страхових компаній	2
15	Тема 15. Фінансова надійність страхової компанії 1. Загальні відомості про фінансову надійність страхових компаній та фактори, що на неї впливають. 2. Порядок формування страхових резервів страховиків. 3. Інвестиційна політика страхових компаній	2
	Разом	30

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розрахунок страхового відшкодування	2
2	Особливості особистого страхування	2
3	Страхування майна підприємств і організацій	2
4	Страхування сільськогосподарського майна	2
5	Визначення збитку і страхового відшкодування при страхуванні с/г продукції	2
6	Механізм співстрахування та перестрахування	2
7	Оцінка фінансового стану страховика	2
8	Оцінка платоспроможності страховиків	2
	Разом	16

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Страховий ринок України	2
2	Види страхових компаній і порядок їх створення	2
	Разом	4

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Вид навчальної діяльності	Форма контролю	Кількість годин
1	Тема 1. Економічна суть страхування. Основні страхові терміни 4. Необхідність страхового захисту та його форми. 5. Роль та значення страхування в системі економічних відносин	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (5)стор. 9-12, 15-16	Питання включені до модульного тестування	4

2	Тема 2. Класифікація страхування. Юридичні основи страхових відносин 4. Система страхування в Україні	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (5)стор. 36-37	Питання включені до модульного тестування	2
3	Тема 3. Страхові ризики та їх оцінка 4. Економічні ризики	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (1)стор. 61-73	Питання включені до модульного тестування	2
4	Тема 4. Страховий ринок 4. Об'єднання страховиків та учасників страхового ринку	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (5)стор. 81-83	Питання включені до модульного тестування	2
5	Тема 5. Страхова організація 4.Стратегія страхової компанії. 5. Об'єднання страховиків та їх функції	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (5)стор. 93-108	Питання включені до модульного тестування	4
6	Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності 4. Типи систем державного регулювання страхової діяльності	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (4)стор. 103-104	Питання включені до модульного тестування	2
7	Тема 7. Особисте страхування 5. Медичне страхування і його розвиток в Україні	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (3)стор. 76-90	Питання включені до модульного тестування	4
8	Тема 8. Майнове страхування 4. Страхування наземних транспортних засобів і вантажів 5. Морське та авіаційне страхування	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (4)стор. 149-151 (5) стор. 189-192	Питання включені до модульного тестування	2
9	Тема 9. Страхування сільськогосподарських культур і	Самостійна робота з	Питання включені	2

	тварин 4. Необхідність сільськогосподарського страхування.	навчально- методичною літературою	до модульного тестування	
10	Тема 10. Визначення збитку і страхового відшкодування при страхуванні с/г культур та тварин 4. Загальні принципи визначення збитку при загибелі та пошкодженні врожаю та при пересіві сільськогосподарських культур системи України	Самостійна робота з навчально- методичною літературою (3) стор. 115-133 (4) стор. 137-141	Питання включені до модульного тестування	2
11	Тема 11. Страхування відповідальності 4. Страхування професійної відповідальності	Самостійна робота з навчально- методичною літературою (4) стор. 159-161	Питання включені до модульного тестування	2
12	Тема 12. Страхування підприємницької діяльності 4. Формування відомостей, що складають підприємницьку таємницю 5. Основні елементи захисту підприємницької таємниці	Самостійна робота з навчально- методичною літературою (6) стор. 198-201,	Питання включені до модульного тестування	4
13	Тема 13. Перестрахування і співстрахування 5. Стан та перспективи перестрахування в Україні	Самостійна робота з навчально- методичною літературою (1) стор. 415-423	Питання включені до модульного тестування	2
14	Тема 14. Доходи, витрати і прибуток страховика 4. Оподаткування страхових компаній.	Самостійна робота з навчально- методичною літературою (5) стор. 286-287	Питання включені до модульного тестування	2
15	Тема 15. Фінансова надійність страхової компанії 4. Оцінювання фінансового стану страхової компанії	Самостійна робота з навчально- методичною літературою (5) стор. 319-322	Питання включені до модульного тестування	4
	Разом			40

9.ВИДИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Види контролю:

Поточний контроль реалізується у формі фронтального, індивідуального та комбінованого опитування, захисту практичних робіт, виступів на семінарських заняттях .

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Оцінка за модуль визначається як середнє арифметичне оцінок за опитування, поточну роботу студента на семінарських та практичних заняттях, а також оцінки за комп'ютерне тестування.

Підсумковий контроль – диференційований залік. Визначається як середнє арифметичне 3-х модульних оцінок за 4-бальною шкалою.

10.КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань студентів з дисципліни «Страховання» здійснюється за національною 4-бальною шкалою.

Бали	Критерії оцінювання
Відмінно («5»)	Студент демонструє глибокі, системні та усвідомлені знання теоретичних основ страхування, страхового законодавства, принципів організації та функціонування страхового ринку. Студент неухильно дотримується вимог чинного законодавства та нормативно-правових актів у сфері страхування під час прийняття професійних рішень. Студент ефективно застосовує набуті теоретичні знання у практичній діяльності, самостійно розв'язує професійно орієнтовані, ситуаційні та розрахункові завдання, у тому числі складні задачі у спеціалізованих сферах страхової діяльності, аналізує страхові ризики, страхові випадки та фінансові наслідки страхових операцій. У процесі навчальної діяльності студент самостійно здійснює пошук, відбір та глибоке опрацювання інформації з різних джерел, зокрема законодавчих, навчальних, наукових та електронних ресурсів, уміє критично оцінювати та коректно використовувати отриману інформацію. Студент вільно володіє професійною аргументацією, чітко, логічно й переконливо може доносити інформацію до фахівців і користувачів страхових послуг, використовує спеціальну термінологію, обґрунтовує власну позицію та сприяє досягненню спільної мети. Відповіді є повними, логічними, послідовними й аргументованими, рівень самостійності, аналітичного мислення та пізнавальної активності — високий. Практичні роботи виконані в повному обсязі. Виступи на семінарських заняттях логічні та структуровані, кожне твердження доведене.

Добре («4»)	Студент демонструє достатньо повні та систематизовані знання теоретичних основ страхування, страхового законодавства, принципів організації та функціонування страхового ринку. Студент дотримується вимог чинного законодавства та нормативно-правових актів у сфері страхування під час прийняття професійних рішень, допускаючи окремі неточності у тлумаченні правових норм. Студент застосовує набуті теоретичні знання у практичній діяльності, розв'язує професійно орієнтовані, ситуаційні та розрахункові завдання за зразком або з незначною допомогою викладача, аналізує страхові ризики, страхові випадки та фінансові наслідки страхових операцій, формулює обґрунтовані висновки, які не завжди є достатньо глибокими. У процесі навчальної діяльності студент здійснює пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел, зокрема законодавчих, навчальних, наукових та електронних ресурсів, уміє аналізувати й узагальнювати отриману інформацію, проте інколи потребує коригування або уточнення. Студент володіє професійною аргументацією на достатньому рівні, загалом логічно й послідовно доносить інформацію до фахівців і користувачів страхових послуг, використовує спеціальну термінологію, однак не завжди повно обґрунтовує власну позицію. Відповіді є переважно повними, логічними та послідовними, але можуть містити окремі помилки або неточності. Практичні роботи виконані в повному обсязі з незначними помилками. Виступи на семінарських заняттях є змістовними та структурованими, однак не всі твердження супроводжуються переконливими доказами.
Задовільно («3»)	Студент демонструє базові знання теоретичних основ страхування, основних положень страхового законодавства та загальні уявлення про принципи організації й функціонування страхового ринку. Студент дотримується вимог законодавства на елементарному рівні, однак має труднощі з правильним тлумаченням і застосуванням нормативно-правових актів у сфері страхування. Теоретичні знання застосовує обмежено, розв'язує типові професійно орієнтовані, ситуаційні та розрахункові завдання за зразком або за значної допомоги викладача, аналіз страхових ризиків, страхових випадків і фінансових наслідків страхових операцій є поверховим, висновки — недостатньо обґрунтованими. У процесі навчальної діяльності студент здійснює пошук і відбір інформації з обмеженої кількості джерел, потребує постійного спрямування та коригування під час опрацювання й узагальнення отриманої інформації. Студент володіє професійною аргументацією на початковому рівні, відчуває труднощі у формулюванні та обґрунтуванні власної позиції, не завжди коректно використовує спеціальну термінологію. Відповіді є неповними, недостатньо логічними й послідовними, містять помилки та неточності. Практичні роботи виконані не в повному обсязі або з суттєвими помилками. Виступи на семінарських заняттях короткі, фрагментарні, твердження рідко підтверджуються належними аргументами.

Незадові- льно («2»)	Студент демонструє низький рівень знань теоретичних основ страхування, страхового законодавства та принципів організації і функціонування страхового ринку. Студент не дотримується вимог чинного законодавства та нормативно-правових актів у сфері страхування або неправильно їх застосовує під час прийняття професійних рішень. Набуті теоретичні знання не застосовує у практичній діяльності, не здатний розв'язувати професійно орієнтовані, ситуаційні та розрахункові завдання навіть за зразком чи з допомогою викладача, не вміє аналізувати страхові ризики, страхові випадки та фінансові наслідки страхових операцій. У процесі навчальної діяльності студент не здійснює самостійного пошуку, відбору та опрацювання інформації з різних джерел або використовує її без розуміння змісту. Студент не володіє професійною аргументацією, не може чітко й логічно донести інформацію до фахівців і користувачів страхових послуг, не використовує або неправильно використовує спеціальну термінологію. Відповіді є фрагментарними, нелогічними або відсутніми, містять значну кількість помилок. Практичні роботи не виконані або виконані з грубими помилками. Виступи на семінарських заняттях відсутні або не відповідають змісту навчального матеріалу.
-------------------------------------	---

11.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА

1. Страхування: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. — К.: Вища школа, 2008. — 1019 с.
2. Дьячкова Ю.М. Страхування. Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 240 с.
3. Говорушко Т. А. Страхові послуги. Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 376 с
4. Ткаченко Н.В. Страхування. Навчальний посібник. — К.: Ліра К, 2007. — 376 с.5.
5. Журавка О. С. Страхування : навчальний посібник / О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. — Суми : Сумський державний університет, 2020. — 350 с.
6. Борисова В.А., Страхові послуги: Навчальний посібник. - Суми: Довкілля, 2004. - 408 с.

12.ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Цивільний кодекс України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
2. Закон України Про страхування <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
3. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 2 бер. 2015 р. № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>

13. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Відвідування дисципліни «Страхування» здобувачами фахової передвищої освіти є обов'язковим, без запізнень (у разі неможливості відвідати заняття повідомляється викладач). Здобувач зобов'язаний працювати з навчальною та додатковою літературою, з інформацією в Інтернет-ресурсах та матеріалами на платформі Moodle.

Студенти повинні дотримуватися усіх строків, визначених для виконання практичних робіт та підготовки до семінарського заняття. Студенти повинні старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Під час занять користуватися мобільними телефонами, ноутбуками, планшетами та іншими персональними гаджетами дозволяється виключно за умови застосування їх в навчальних цілях.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблене вивчення за рекомендованою літературою або самостійне опрацювання теми.

Виконані практичні роботи студенти надсилають викладачу на перевірку в Moodle.

Під час роботи над завданнями не припустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання.

Здобувач повинен виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, дотримуватися корпоративної культури, етики академічних відносин та запобігати академічному плагіату.